

ALLAH İÇİN DOSTLUK EDENLERİN MÜKÂFATI

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh. Hamden kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve-li azîmi sultânih. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayrî halkihî seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe-inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem. Ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّ الْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ لَعَلَى عَمُودٍ مِنْ يَاقُوتَةٍ
حَمْرَاءَ فِي رَأْسِ الْعَمُودِ سَبْعُونَ أَلْفَ غُرْفَةٍ
إِذَا أَشْرَفُوا عَلَى أَهْلِ الْجَنَّةِ أَضَاءَ حُسْنُهُمُ الْجَنَّةَ
كَمَا تُضِيءُ الشَّمْسُ أَهْلَ الدُّنْيَا فَيَقُولُ أَهْلُ الْجَنَّةِ

انطلقوا فلننظرُ إِلَى الْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ عَلَيْهِمُ
ثِيَابُ سُندُسٍ خُضْرٌ مَكْتُوبٌ عَلَى جِبَاهِهِمْ هُوَلاءِ
الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ تَعَالَى

*İnne'l-mütehâbbîne fi'llâhi le-alâ
amûdin min yâkûtetin hamrâ'e fî re'si'l-
amûdi seb'ûne elfe ğurfetin. İzâ eşrefû alâ
ehli'l-cenneti adâ'e husnuhümü'l-cennete
kemâ tudîu's-şemsü ehle'd-dünyâ fe-yekûlu
ehlü'l-cenneti: İntalikû fel-nenzur ile'l-mü-
tehâbbîne fi'llâhi aleyhim siyâbu sündüsin
hudrun mektûbun alâ cibâhihim: Hâulâi'l-mü-
tehâbbûne fi'llâhi teâlâ.¹*

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Çok aziz ve çok muhterem kardeşlerim!
Muhterem cemaat-i müslimîn!

---

¹ İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 45, r. 34101; İbn Ebi'd-Dünyâ, *el-İhvân*, I, 52, r. 10; Hakîm et-Tirmizî, *Nevâdiru'l-usûl*, II, 38, r. -1; İbn Asâkir, *Târîhu Dimeşk*, LI, 107, r. 10790; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 16, r. 24707; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, V, 380, r. -1; İbn Adî, *el-Kâmil*, III, 75, r. -1; İbn Şâhin, *et-Terğib fî fezaili'l-a'mal*, I, 143, r. 499.

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ih-sanı, ikramı, lütfu dünyada âhirette üzerinize olsun.

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mus-tafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerini her ayın ilk per-şembe gecesini cumaya bağlayan yatsı nama-zının arkasından okuyarak o zamanımızı o mü-barek sözlerle şereflendirmiş oluyoruz.

Rabbimiz bizleri Peygamber Efendimiz'in has ümmetleri arasına dâhil eylesin. Sevdiği razı olduğu, şefaât ettiği kimselerden eylesin. Âhirette cümlemizi Efendimiz'e komşu olma şerefine nâil eylesin.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına izahına geçmeden önce, şu mübarek cuma gecesinde başta Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mus-tafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri olmak üzere, cümle enbiyâ ve mürselînin ruhla-rına; Peygamber Efendimiz'in ve diğerlerinin âllerinin, ashaplarının, etbâlarının, ahbabları-nın ruhlarına ve hâsseten cümle evliyâullahın ruhlarına; Peygamber Efendimiz'den sonra Ümmet-i Muhammed'in irşat ve talim ve ter-biyesiyle meşgul olmuş olan mürşitlerin, sâdât

ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, ulemâ-ı vâsılîn, meşâyih-i kâmilînimizin ruhlarına; bu beldeleri Allah rızası için her şeyini feda ederek, cihat ederek, çalışarak fethedip İslâmlaştırmış ve bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan ecdadımızın, fatihlerin, şehitlerin, gazilerin ruhlarına bir hediye-yi şükrâniye olsun diye; şu okuduğumuz hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet eden cümle alimlerin, râvilerin ruhlarına hediye olsun diye, okuduğumuz *Râmûzü'l-ehâdîs* kitabını cem' eylemiş olan meşâyihimizden Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi hazretlerinin ruhuna, kendisinden feyz aldığımız çok muhterem Hocamız Muhammed Zahid Kotku Efendimiz'in ruhuna, bu beldede medfun bulunan evliyâullahın, Hacı Bayrâm-ı Velî'nin, Hüseyin Gâzî'nin, Tâceddin Sultan'ın ve sâirlerinin ruhlarına; ve sâir mü'minîn-i mü'minât ve müslimîn-i müslimât kardeşlerimizin de dereceleri üzere ruhlarına hediye olsun diye; ve bilhassa uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu meclise zahmetler çekerek, masraflar ederek, sevgiyle koşmuş gelmiş olan siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş cümle mü'min geçmişlerinin, sevdiklerinin ruhları şâd olsun, kabirleri pürnûr olsun diye; ve biz

yaşayan mü'minler de Rabbimiz'in sevdiği kullar olalım, Peygamber Efendimiz'in şefaatine erelim, âhirette cennete dâhil olup Peygamber Efendimiz'in komşuluğuna, Allahu Teâlâ hazretlerinin ikramlarına nâil olalım diye bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı şerîf* okuyup öyle başlayalım, buyurun.

Okuduğumuz hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-ehâdîs* kitabının 107. sayfasındadır.

İbn Mes'ûd *radıyallahu anh*'ten rivayet edilmiştir.

Birbirleriyle Allah rızası için dostluk eden kimseler hakkındadır.

a. Birbirlerini Allah İçin Sevmiş Olanlar Kırmızı Yakuttan Sütunlar Üzerinde Olacaklar

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri bu rivayete göre buyuruyorlar ki;

İnne'l-mütehâbbîne fi'llâhi le-alâ amûdin min yâkûtetin hamrâ'. “Hiç şüphe yok ki bu dünyada birbirlerini Allah rızası için, Allah'ın rızasını kazanmak için, Allah emretti diye, dinimizin ahkâmıdır diye dost edinip sevmiş olan, âhîret kardeşi olmuş olan, birbirle-

rini Allah için sevmiş olan kişiler kırmızı yakuttan amutlar, sütunlar, direkler üzerinde olacaklar.”

Dünyanın en kıymetli mücevherâtından olan kırmızı yakuttan sütunlar üzerinde...

Fî re'si'l-amûdi seb'ûne elfe ğurfetin. “Her amudun sütunun başında, üst tarafında yetmiş bin oda olacak.”

Bir sütun ama şu caminin sütunu gibi daracık küçük bir sütun değil; bu sütunun üzerinde yetmiş bin odası olacak.

İzâ eşrefû alâ ehli'l-cenneti. “Onlar kendilerine mahsus olan kırmızı yakuttan sütun üzerindeki, yükseklerdeki mübarek köşklerinden cennet ehline göründükleri zaman...”

Balkona veya cama veya pencereye çıktıkları, göründükleri zaman nazar eylediklerinde...

Adâ'e husnuhümü'l-cennete. “Güzelliklerinin nuru cenneti aydınlatacak.”

Cennet zaten diyâr-ı nûr, nurlar diyarı ama bunlar oradan göründükleri zaman cennetin rengi daha bir nurlanacak, bunların güzellikleri cenneti aydınlatacak.

Kemâ tudîu's-şemsü ehle'd-dünyâ.
“Dünya ehlini güneşin aydınlattığı gibi aydınlatacaklar.”

Nasıl güneş doğduğu zaman karanlıklar zâil oluyor, her taraf pırıl pırıl ışıklanıyorsa onlar da bu köşkerlerinden cennet ehline nazar ettiklerinde, onlara çıktıklarında, teveccüh ettiklerinde onların güzelliği güneşin yeryüzünü aydınlattığı gibi aydınlatacak.

Fe-yekûlu ehlü'l-cenneti: “Cennet ehli birbirlerine diyecekler ki:”

İntalikû fel-nenzur ile'l-mütehâbbîne fi'llâhi. “Hadi gelin gidelim şu Allah rızası için birbirlerini dünyada sevip samimi dost olmuş kimselere nazar edelim, bakalım, görelim şu mübarekleri...” diye onları görmeye birbirlerini teşvik ederek koşuşacaklar.

Aleyhim siyâbu sündüsin hudrun. “Üzerilerinde yeşil ipekten libaslar olacak.”

Birbirlerini Allah için seven kimselerin üzerilerinde yeşil ipekten, cennet ipeğinden elbiseler olacak.

Mektûbun alâ cibâhihim. “O mübareklerin alınlarında yazılı olacak:”

Hâulâi'l-mütehâbbûne fi'llâhi teâlâ.

“İşte bunlar birbirlerini Allah için sevip dost edinmiş kimselerdir!” diye alınlarında yazı yazılmış bulunacak.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Müslümanların birbirlerini Allah rızası için dost edinmesi, samimi sevgili arkadaşlar olması konusunda sahih hadislerden, kıymetli hadis -kaynak- kitaplarında yazılmış çok hadîs-i şerîfler vardır. Sadece bu değil. Ama biz bugün bu sayfaya geldiğimizden, sırada bu hadîs-i şerîf var diye bu İbn Mes'ûd *radiyallahu anh*'ten rivayet edilmiş olan hadîs-i şerîfin iza-hını size yapacağız. Bu konuda pek çok hadîs-i şerîf vardır. Hatta bunlar toplanılıp bir kitap, risâle hâline gelecek kadar çoktur. Bu hususta tereddüt yoktur. Bu iltifatlar, bu ikramlar, bu lütuflar; hakikaten böyle olduğuna başka rivayetler de şehadet ve delâlet etmektedir.

Nitekim ikinci hadîs-i şerîfi de okuyuverelim. O da Muaz *radiyallahu anh*'ten rivayet edilmiş.

إِنَّ الْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ فِي ظِلِّ عَرْشِ اللَّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ
إِلَّا ظِلُّهُ يَفْرَعُ النَّاسُ وَلَا يَفْرَعُونَ، وَيَخَافُ النَّاسُ
وَلَا يَخَافُونَ

*Inne'l-mütehâbbîne fi'llâhi fî zılli
arşı'llâhi yevme lâ zılle illâ zılluhû yefzeu'n-
nâsu ve lâ yefzeûne ve yehâfu'n-nâsu ve lâ
yehâfûne.*²

“Birbirlerini Allah için seven mü'minler Allahu Teâlâ hazretlerinin Arş'ının gölgesinden başka gölgenin bulunmadığı günde o Arş'ın gölgesinde gölgelenecekler. İnsanlar heyecandan, telaştan mahvolurken bunlarda heyecan, telaş ve korku eseri olmayacak. İnsanlar korkudan titreşirken bunlar gâyet sakin, korkusuz olacaklar.”

İkinci rivayet de bu. Peş peşe gelmiş iki hadîs-i şerîf.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın rızasını kazanmak için yapmamız gereken nice sevaplı ibadetler vardır.

---

² Ahmed b. Hanbel, V, 328, r. 22782; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir*, XX, 81, r. 154; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 12, r. 24691.

Bunların çokluğu, Allah'ın bize ikramının çokluğundandır. İslâm; bir zamana mahsus, bir güne, bir aya, bir saate mahsus, belirli periyotlarda, zamanı geldikçe yaşanan yapılan işlerden ibaret olmadığından, bütün ömrü tıklım tıklım dopdolu ihata edip doldurmuş olduğundan hayat boyu insanoğlunun yapacağı çeşitli faaliyetler hepsi İslâm'da bir dereceye konulmuştur, bir hükme bağlanmıştır. İnsan her şeyden sevap kazanabilir.

Çok çeşitli şeyler arasında buradaki ve başka yerlerdeki derslerimizden okunmuş olan bazı rivayetleri size hatırlatayım.

b. Müslüman Kardeşine Tebessümle Bakman Sevaptır

Müslümanın müslüman kardeşinin yüzüne tebessümle bakması sevaptır. O ona bakıyor, o ona bakıyor.

Birbirlerinin elini tutup musafaha ederlerse günahları sapır sapır dökülür. Sonbaharda yaprakların sallanan ağaçtan dökülürüğü gibi... Çöpçüler aşağıları süpürmekten baş edemezler; sabah süpürürler, akşama yine yaprak dolmuştur. Onun gibi sapır sapır dökülür.

İnsanın annesine babasına hizmet etmesi... Babasının evladına bir sevgi nazarıyla bakması evladın köle âzat etmiş gibi sevap kazanmasına sebeptir. O kadar büyük; kolay.

Kâbe'ye bakmak sevaptır. Annenin babasının yüzüne bakmak sevaptır. Kur'ân-ı Kerîm'e bakmak sevaptır.

Bir müslüman kardeşinin işini görmek çok sevaptır.

Abdullah b. Mes'ûd *radiyallahu anh* birisinin işini görmek için itikâfı terk etmiş. Ramazan'da itikâfa giriliyor, on gün camiden çıkılmıyor; onu terk etmiş, dışarı gitmiş.

Sevapların miktarı çoktur ve yaşam boyu yaptığımız çeşitli amellerin her birinin sevabı vardır. Daha başka sevaplı işler de hadîs-i şerîfleri okudukça karşımıza gelecek.

Bir günah gördünüz, günahlı bir sahne gördünüz, gözünü kapattınız; sevaptır. Bir insana yardım ettiniz; sevaptır. Hatta bir hayvana acıdınız, yardım ettiniz; sevaptır.

Meşhur bir hadîs-i şerîftir, siz de duymuş olabilirsiniz: Bir kötü kadın, kötü yola düşmüş maalesef, namusunu satmış kötü bir kadın;

Çölde kendisi susamış, kuyudan su içiyor. Kuyudan dönerken sıcaaktan dili dışarıya sarkmış bir köpek görüyor; o köpeğin de çok susamış olduğunu, neredeyse susuzluktan helâk olacağını görünce acıyor. Diyor ki; “Ben kuyudan suyu çekebiliyorum, bu hayvan çekemez. Çöl her taraf... Dili sarkmış, dermanı kalmamış. Ben demin içtim rahatladım, suyu içip içim ferahladı. Şuna da su doldurayım.” diye örtüsüne pabucunu bağlayıp kuyudan su alıyor. Pabucunun içinin aldığı kadar suyu köpeğe sunuyor, onun susuzluğu gitsin diye. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfnde bildiriyor ki; “Bu merhameti hürmetine Allah affediyor.”

Sevabın çeşitleri çok.

Fakat bir de sevapların çok fazla olanları var. Fevkalâde yüksek olanları var. Allah’ın en çok sevdiği ameller var. En çok sevdiği ameller hususunda herhalde özel işaretlerde bulunmak, belki kitaplar yazmak lazım.

Mesela ilim öğrenmek; cihattan, namazdan, oruçtan, hacdan, umreden, her şeyden daha sevap. O halde hepimiz ilme gayret etmeliyiz. Kitapları okumalıyız; basılan kitapları, neşrettiğimiz mecmuaları, yazılan

makaleleri... Kur'an öğrenmeliyiz, tefsir okumalıyız, hadis okumalıyız, fıkıh bahislerini öğrenmeliyiz. Her gün ilmimize biraz bir şeyler katmalıyız. Çok sevaplı oluyor.

Cihat çok sevaptır. Cihadın sevabıyla ilgili nice hadîs-i şerîfler vardır. Emr-i mâruf nehy-i münker çok sevaptır. Zalim bir sultanın karşısında, zalim bir hükümdarın karşısına çıkıp da canı pahasına gerçeği söylemek çok sevaptır, cihadın en üstün derecesidir.

Fakat bunların hepsi meşakkâtli, dikkat edilirse tehlike var.

Bir de hiç tehlikesiz olup da sevabı son derece fazla olan şeyler var, durup dururken gibi, bedava gibi... Onlardan birisi; müslümanın müslümanı Allah rızası için sevmesidir.

Muhterem kardeşlerim!

Sevmenin bir ücreti var mı? Bir yorgunluğu var mı? Bir sıkıntısı var mı? Bir derdi var mı? Filanca kardeşini Allah rızası için seviyorsun. Bir masrafı var mı? Vergi mi alıyorlar? Ceza mı yazıyorlar?

Hiçbir şeyi yok! Hiçbir sıkıntısı yok! Sıkıntısız, yüzde yüz garantili ve sevabı da çok fazla!

Ne kadar çok fazla?

İşte hadîs-i şerîf karşımızda. Allah yetmiş bin odalı bir köşk veriyor. Kırmızı yakuttan bir sütun üzerinde, cennet ehli bile bu mübareklerin yüzlerini seyrâne gitmeye birbirlerini teşvik ediyorlar; “Varalım da şunların yüzünü görelim!” Çünkü balkona çıktıkları zaman cennet aydınlanıyor. Zaten aydınlık, zaten nurlu, zaten güzel, zaten cennetin içi nimetlerle dolu, zaten aşağıdaki insanlar da çok rahat; ama bunlar kırmızı yakuttan sütunlar üzerinde...

Muhterem kardeşlerim!

Neden zahmetsiz olduğu halde sevabı böyle?

Zahmetsiz ama tahakkuku zor.

Düşünün bakalım; etrafınızda birbirini Allah rızası için, ivazsız, garazsız, maksatsız, art niyetsiz, hesapsız seven var mı? Bu kadar kolay olduğu halde var mı bakalım birbiriyle fedakârca kardeşlik, arkadaşlık eden insanlar?

Maalesef çok az! “Yok” diyemem çünkü bilmiyorum, gaybı Allah bilir. Ama çok az olduğunu biliyorum.

Cami dolusu insanların bile birbirlerine küskün dargın olduklarını, birbirlerinin arkalarından çekiştirdiklerini, birbirleriyle kavgalaştıklarını, küsüştüklerini, komşuların selamlaşmadığını, hal hatır sormadıklarını, kadınların birbirlerine dargın olduğunu, haset ettiğini [biliyorum].

Öyle anlaşılıyor ki sevabı çok ama kolay bir şey değil veya âfeti çok.

Bir bahçeden geçiyorduk; dallarda çok meyveler vardı, henüz daha olmamış, yeşil. “Aman ne kadar bol meyve, mahsul ne kadar bereketli...” dedik. Tecrübeli bir kimse vardı;

-Allah cümle geçmişlerimize ve ona da rahmet eylesin, vefat etti.-

“Hocam, Allah âfetlerinden korusun.” dedi.

Mahsul şu anda var ama daha yeşil; bakalım olgunlaşacak, olgunlaşınca kadar yağmur mu yağar, dolu mu yağar?.. Bazen dolu yağıyor, yumurta büyüklüğünde oluyor, keklik

yumurtası büyüklüğünde oluyor; arabaların camlarını kırıyor, kiremitleri tahrip ediyor. Bakalım dolu mu yağacak, kuraklık mı olacak, böcek mi saracak? Dökülecek mi, sararacak mı, solacak mı? Soğuk mu vuracak, rüzgar mı vuracak?..

Yani âfeti olabiliyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah yolunda kardeşliğin, muhabbetin de âfetleri çok. Çok tatlı olduğu için... Mesela mutfağınızda tatlıyı açıkta bıraksanız, bakarsınız karıncalar düşmüş, bakarsınız dışarıdan sarıncı arılar gelmiş üşüşmüşler; sana bir şey kalmamış. Asmanızda üzüm çok güzelse, bakarsınız arılar sizden önce bitirmiş. Veyahut kükürtlemediniz, hastalıklardan korumadınız diye kararmış dökülmüş... Muhabbet kolay da bir masrafı zahmeti yok, ücrete tâbi değil, vergiye tâbi değil, cezası yok; fakat âfeti çok olduğu için galiba kolay bulunmuyor. Veyahut da bir başka sebep hatırıma geldi: Mü'minler sevap kazanmasın diye, mü'minler cennete girip de Allah'ın büyük mükâfatlarına ermesin diye şeytan hepsini bir yönden aldatıyor.

Mü'minleri aldatıyor, birbirleriyle dostluk yaptırtmıyor, bu mükâfatlara ulaştırtmıyor, muhterem kardeşlerim.

c. Birbirimizi Sevmeye İhtimam Göstermeliyiz

Onun için, birbirimizi sevmeye özel bir ihtimam göstermemiz lazım. Müslüman kardeşlerimizi sevmeye hususî bir gayret göstermemiz lazım. Dinimizin emirlerine, Peygamber Efendimiz'in bize öğütlerine, tavsiyelerine çok dikkat etmemiz lazım. Müslümanlar arasında muhabbeti zedelemeye sebep olacak her şeyden çok büyük bir ihtimam ve dikkatle kaçınmamız lazım. Gıybet etmememiz lazım. Dedikodu yapmamamız lazım. Laf taşımamamız lazım. Ara bozuculuk yapmamamız lazım. Şeytanın oyunlarına karşı müteyakkız olmamız lazım. Kalbimize sahip olmamız lazım. Fitne, fesat, gıış, kıskançlık ve sâir şeylerden kalbimizi pak eylememiz lazım. Allah için birbirimizi sevme durumunu kaçırmamamız lazım! Çok büyük bir ikramiye, çok büyük bir mükâfat, büyük piyango tâbiri câizse, belki "piyango" sözünü kullanmak doğru değil ama çok büyük ikramiye. Bu çok büyük ikramiyeyi

kaçırmamaya çok dikkat etmemiz lazım! Fırsatı iyi değerlendirmemiz lazım. Allah rızası için birbirimizi sevmek hususunda hususî bir gayret göstermemiz lazım.

Acaba ne yaparsak birbirimizi severiz?

Peygamber Efendimiz bir kere selâmı tavsiye ediyor. *es-Selâmu aleyküm ve rahmetullah*. Kolay bir şey; bu da ücrete tâbi değil, bunun da cezası yok, zahmeti vesairesi yok. Sevabı çok. Tanışmaya vesile oluyor. Tanışıyor-sun, ondan sonra da muhabbet vesilesi oluyor. Sen ona *es-selâmu aleyküm* diye temennide bulununca o da cevabını veriyor. Bu duaları Allah kabul ederse iki taraf dünyada da âhirette de selâmete eriyor. Selam vermek lazım, bir.

Ondan sonra hediyeyi tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz;

Tehâdev tehâbbu. “Hediyeleşin, birbirinizi seversiniz.”

Doğru, hakikaten bir gül ikram etseniz kardeşinize, küçücük bir ikramda bulunsanız bir muhabbet olur.

Hatta ben bugün arabayla geliyorum, her zaman o kadar müsamahalı olamıyorum ama

bu sefer sağdan sokaktan çıkan şoföre, yandan içeri şeride girmek isteyen kimseye yol verdim, iyi oldu. O da bir ikram; şoför burnunu çıkartmış sokaktan, trafik akıyor, kimse yol vermiyor, orada bekleyip duruyor. Ben fren yapıp da “geç” deyince adam memnun oluyor, tebessüm ediyor, elini kaldırıyor, işaret ediyor, “teşekkür ederim” makâmında... Böyle bir küçük jest bile gönül almaya sebep oluyor.

O halde gönül alıcı jestlere önem veremeliyiz. Hediyeleşmeliyiz.

Sonra, ziyaretin çok sevabı var. Birbirimizi Allah rızası için ziyaret etmeliyiz. “Bugün nereye gidiyorsun?” “Hiçbir işim yok.” Tamam, bir arkadaşını ziyarete git. Askerlik arkadaşındı, mektep arkadaşındı, bir zamanlar sizin mahallede oturmuş, başka bir yere gitmişti... Bir ara bakalım fukarâcığı; hâli nasıl? Yenimahalle'nin arkasında gecekondu semtinde oturuyor; bir gör bakalım gecekondu semtini... Filanca köyde oturuyor, bir git gör bakalım. Hasta mı, sağ mı, esen mi? Bir ihtiyacı var mı yok mu? Veyahut aksine zengin olabilir. Veyahut bir yüksek mevkide makamda bulunabilir. Ziyaret edersen, hâlini görürsün,

nasihata muhtaç durumu varsa nasihat edersin. “Ben seni biraz bozulmuş gördüm, mevki makam sana biraz dokunmuş galiba. Çok aziz kardeşim, ben seni severim, aman dünyaya kanma, aman âhireti unutma. Bu mevkiler gelir geçer, bunların hepsi imtihandır. Aman Allahu Teâlâ hazretlerinin rızasını kaçırarak şeyler yapma. Kalbini karartacak işler yapma. Cemaatten kesilme. Nasihat edecek insanlardan kopma. Kapını erbâb-ı mesâlihe kapatma. İhtiyacı olan insanları kapıda bekletme...” gibi nasihat edersen, onun da faydası olur. Ziyaretleşmenin çok büyük [faydası] var.

Sonra, gıyabında dua edin. Arkasından o yokken dua edin. Hatırlayın; “Benim hangi arkadaşım vardı? Allah selamet versin, inşaallah hâli iyidir, bazı sıkıntıları vardı, borçları vardı, inşaallah ödemiştir. Allah işine genişlik versin. Kazancı bol olsun...” diye dua edin.

Neden?

Bir kimse bir kimseyi dua ile anarsa baş ucunda bir melek “âmîn” der, *ve leke mislihû* der, “Allah ona temenni ettiği şeyin aynısını sana da versin.” der. Sen kardeşine ne istersen bir misli de senin olur.

Kötü huylardan, bilhassa ara bozulmasına sebep olan kötü huylardan büyük bir dikkatle kaçınalım. Mesela dedikodu, gıybet, birisinin kötülüğünü [istemek], arkasından onu çekiştirmek... Veyahut birisinin lafını ötekisine taşımak. O sana bir şeyler söyledi, sen de o lafı alıyorsun öteki şahsa söylüyorsun. Buna “kovuculuk, laf taşımak” derler; çok büyük günah. “Ama söylediği haklıydı, ben yalan uydurmu-yorum, duyduğumu söylüyorum.” Duyduğunu saklayacaksın. Göğsün kapalı bir sandık gibi olacak, kilitli bir kasa gibi olacak, açmayacak-sın. O sana bir şey söylemiş, sen gidip öteki-sine söylemeyeceksin. Haset etmekten, gıybet etmekten, dedikodu etmekten, iftiradan, sui-zandan kendimizi koruyacağız.

Suizan ne demek?

“Galiba bu adam bu işi şu maksatla yapıyor, galiba niyeti kötü...” Ortada bir şey yok veya küçük bir emare var, kötü bir yorumla “Onu herhalde kötü sebeple yapmıştır.” diyor.

Aksine Kur’ân-ı Kerîm hüsnü zannı bize tavsiye ediyor. Bir şey zannederken iyi tarafını zannedeceksin. Adamı kötü bir iş yaparken bile [görsen], “Herhalde bunu bir iyi maksatla

yapmıştır. Allahu âlem, bu işi yapmaktaki niyeti iyidir.” diye hayra yormak lazım.

Demek ki suizandan, gıybetten, hasetten, dedikodudan, küsmekten, darılmaktan, buna benzer şeylerden kendimizi korumaya dikkat edeceğiz.

Niye bu kadar ihtimam, dikkat?

Niye pür dikkat ediyoruz? Sevap çok büyük, onu kaçırmayalım diye. Mükâfat çok büyük olduğu için onu kaçırmayalım, yani mahsülümüz afata uğramasın, zarar görmesin diye dikkat etmemiz lazım. Birbirini Allah için sevmenin iki faydasına işaret edildi. Dünyevi faydaları burada zikredilmedi, sevapları zikredildi. Mü'minlerin birbirlerini sevmelerinin dünyevi faydalarının sayılması mümün değil. Fevkalade büyük faydaları var. Düşünün; muhabbetli bir şey. Köy halkı; hepsi muhabbetli, birbirine sargın, birbirini tutmuş; orası muazzam bir gelişme gösterir.

Bugün anlattılar:

Bir hoca efendiyi sordum, Ezher'de okumuş iyi bir hoca efendidir, bir şehre gittiğim zaman tanışmıştık. O şehirden gelen bir kardeşime sordum, dediler ki;

“Onu kendi memleketinden belediye olan bir yer ahâlisi rica ettiler; ‘Gel bize belediye reisi ol.’ dediler, belediye reisi yaptılar.”

El birliğiyle olunca en iyi insanları başlarına getirmek mümkün oluyor. En güzel hizmetleri ortaya koymak mümkün oluyor.

*Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez.*³

Mü’minler birbirine sargın oldu mu, düşman oraya zarar veremiyor. Çevremiz güzel oluyor. Ruhumuz rahat oluyor. Sıhhatimiz iyi oluyor.

Haset eden bir insan düşünün, kızan bir insan düşünün, kin tutan bir insan düşünün...

Bana dediler ki; şeker hastalığının -Allah cümle hastalarımıza şu mübarek gece hürmetine şifa versin- bir sebebi de heyecan, stres, gerginlik hâliymiş. Ekseriyâ bu mafyacılarda filan olurmuş. Adam gangster, çifte tabancası var, her attığı adıma dikkat etmek zorunda, hasmı gelip arkadan kurşunlayabilir, tuzak kurabilir; devamlı bir gerilim içinde hasta olur.

---

³ Mehmet Akif Ersoy, *Safahat*, s. 164.

Anarşi olduğu devirlerde bazı arkadaşlarımız vardı; bu işin içinde zavallılar kimisi köşede kafalarına sopa vuruldu, kimisi dayak yediler, müslüman oldukları için hücumlara uğradılar, sıkıntılar çektiler. Bir tanesi şeker hastası... “Ya bu şeker hastalığı, genç yaşta?” dedim... “Hocam, bu bazen gerilimden, stresten, devamlı bir çatışma çekişmeden oluyor.”

Demek ki muhabbet olduğu zaman sıhhat de yerinde olacak.

Geçenlerde gazetelerde bir haber vardı; bazınız görmüş duymuştur, okumuştur, bazınız görmemiştir. Amerika’da bir kadın çok hayret edilecek büyüklükte meyveler yetiştiriyormuş. Mesela diyelim ki karpuz kadar elma yetiştiriyor veyahut taneleri elma kadar olan üzüm yetiştiriyor. Unuttum neler yetiştirdiğini de... Gazete resimlerini de çekmiş. Olağanüstü büyüklükte mahsul, meyve yetiştiriyor. Sormuşlar:

“Bunun sırrı nedir?”

Cevabı çok enteresan:

“Ben bunlara özel kimyevî birtakım gübreler filan vermiyorum. Bu bitkilerin gelişmesi özel birtakım kimyevî bir şeyler kattığımdan,

kimsenin bilmediđi bazı Şeyleri dibine döktü-
đmden değil. Ben bunları seviyorum, onlarla
konuŐuyorum, tatlı tatlı iltifat ediyorum, saat-
lerce başında duruyorum, sevgiyle yaprakla-
rını siliyorum. Sevgimi onlara hissettirecek g-
zel bir bakım yapıyorum, ondan böyle oluyor.”
 demiş.

Muhterem kardeşlerim!

Biz her Şeyi çok iyi anladığımızı söyleme-
yiz. İlmin her Şeyi çözdüđünü söyleyemeyiz.
Hatta ilim kitaplarında, Bilim Teknik mecmu-
asında, Avrupa’da Amerika’da yazılan mecmu-
alarda görüyoruz ki bitkilerin de hissiyatı var,
ksmesi var, darılması var, dibinde cereyan
eden üzücü hadiselerden rahatsız olması var.
Kadın çocuğunu bitkinin yanında tokatlıyor,
bitki o sert muameleden bitki rahatsız oluyor.

O bakımdan insan muhabbetli olursa ru-
hen rahat olur, bedenen sıhhatli olur. Toplum
olarak rahat olur, huzurlu olur. DüŐmanlarına
karşı gcl kuvvetli olur. Etrafta dirlik düzen-
lik olur. Sıhhatli bir insanın iŐ verimi fazla olur.
NeŐeli bir insanın iŐ verimi fevkalde fazla
olur. Bir fabrikanın iŐçilerinin hepsini düşünün
ki hepsi Ően insanlar, sabahleyin yüzleri güleç

geliyorlar, *selâmun aleyküm* diyorlar, kapıdan içeri giriyorlar, birbirleriyle el sıkışıyorlar, musafaha ediyorlar, hayırlı günler diliyorlar, iltifatlar, sevgiler... Bu fabrika öteki fabrikanın üç misli üretim yapar. Muhabbetle iş fazla olur. Sıhhat yerinde olur. Toplum dirliğe düzene kavuşur. Maddî kalkınma olur, mânevî kalkınma olur. Dünya rahat olur. Âhirette de öyle müstesna mükâfatlar oluyor ki işte bu hadîs-i şerîflerden görüyoruz.

İnsafa gelemim, gözümüzü açalım, menfaatimizi bilelim, kârın nerede olduğunu bilelim; birbirimizi Allah rızası için sevelim. Bu sevginin çaresini arayalım. Sevmeyi öğrenelim.

Bir şiir okumuştum da bu şiirin en son mısraı, sayıyor sayıyor da sonunda diyor ki;

“Sen bu işleri yapacak bir adam değilsin, daha çok gerisin; sen git evvela bir sevmeyi öğren.”

Muhterem kardeşlerim!

Galiba sevmeyi de öğrenmek lazım. Herhalde öğretecek okul da lazım.

Ama hangi okulda sevgi okutulur?

Tasavvuf okulunda okutulur. Aşkullah, muhabbetullah, muhabbet-i Resûlullah tasavvuf mektebinde okutulur.

Yunus'un sevgisi gibi bir sevgiye etrafınızda kolay kolay rastladınız mı? Yunus'un coşkunluğu gibi bir coşkunluğa rastladınız mı?

Mübareğin ilâhilerinin çoğunu duymuşsunuzdur. O coşkunluk, o sevgi, o güzellik, o rahatlık, o fedakârlık, o dostluk havası; yedi asır geçmiş, herkes hâlâ Yunus diyor. Ne bizim televizyon vazgeçiyor, ne bizim mevlit-hanlar vazgeçiyor, ne bizim çoluk çocuk vazgeçiyor, ne kendimiz vazgeçiyoruz. Arabaya bindik mi kaseti teybin içine koyuyoruz, hadi bakalım bülbül hafızdan Yunus Emre'nin filanca ilâhisi...

Adam nereden öğrenmiş?

Tasavvuftan öğrenmiş.

Tasavvuf olmazsa bu işler öğrenilmiyor.

Tekkeleri kapatalım! Dini yıkalım! Camileri devirelim! Minareleri [yıkalım...]

Fıkralar uydurmuşlar:

Avrupalı'nın birisi gelmiş, İstanbul'a bakmış, ufkunda bir sürü sivri sivri çıkıntılar;

“Oo... Sizin ne kadar çok fabrikanız var!” demiş.

Onlar da demişler ki;

“Bunlar fabrika değil, minare...”

“Ya, vah vah!” demiş.

Güya bunu [küçük görüyor].

Evet, onlar fabrikaydı. O camiler, o minareler fabrikaydı. Oradan muhabbetli, dürüst, has insan yetişiyordu; onlar her türlü başarıyı sağlıyordu. Gemileri Haliç’e karadan geçirmişlerdi. Surları delmişlerdi. Üç ayda kaleler yapmışlardı. Viyana’ya gitmişlerdi, Bav- yera’ya gitmişlerdi. Medeniyet götürmüşlerdi. Yıkanmasını bilmeyen insanlara yıkanmayı öğ- retmişlerdi. Sevmesini bilmeyen insana sev-meyi öğretmişlerdi. Sapık şeylere tapınan in- sanlara Hakk’a ibadet etmeyi öğretmişlerdi. Onlar cihanın en hayırlı insanlarıydı. En kıy- metli ürünleriydi. O fabrikalardan yetişti. Sanki bir kusurmuş gibi...

Almanya’da başka yerde bir sürü fabrika bacası tütüyor da oranın insanı mutlu mu? Ora- nın insanı ileri mi? Oranın insanı rahat mı? Orası ileri bir ülke mi?

Hayır.

O bakımdan, Allahu Teâlâ hazretleri o Yunus'taki, o Mevlânâ'daki, o İbrahim Hakkı hazretlerindeki, o Eşrefoğlu Rûmî hazretlerindeki, o Hacı Bayrâm-ı Velî'deki o şevki, o aşkı, o muhabbeti, o sevgiyi, o dostluğu bizlere de tekrar öğretsin.

Bunlar bizim kitaplarımızda var, işte hadislerimizde var; ama bunlar unutturulmuş.

Adam Balıkesir'e doğru gidiyormuş, bizim rahmetli Nurettin Topçu da peşinden gidiyor... Yolun kenarındaki -yeni- fidanı çat diye kırmış, dallarını ayıklamış, eşeğine değnek yapmış. Nurettin Topçu dayanır mı, ideal sahibi insan, idealist insan, gitmiş;

“Senin bu yaptığın dine, insafa, imana sığar mı? Ayıp değil mi? Günah değil mi?” diye ona çatmış.

Başından kırdırmamaya gücü yetseydi, arkasından yetişseydi kırdırmazdı ama kırılıp da öyle yaptığını görünce ona gitmiş, çatınca demiş ki;

“Geç beyim geç, biz o işlerin boşluğunu öğrendik!”

Bu dinin, imanın, günahın, vesairenin boş olduğunu güya öğrenmiş!

İşte böyle oluyor; dinsiz imansız yetiştirdin mi sevgisiz, saygısız, edepsiz, tahripkâr, zalim, gaddar oluyor.

“Hadi git, çiçek topla.” demişler, çiçek toplamadan gelmiş adam.

Neden?

“Her çiçeğin tesbihini duydum, kıyamadım.” demiş. Bir tane sapı kırık bir çiçek getirmiş. Sapı kırılınca tesbihi bitmiş oluyor. Onu getirmiş; tek bir çiçek.

Biz çiçeğin bile tesbihini duyup sevgimizden onu koparmaya kıyamamışız, adam güya öğrenmiş...

Neyi öğrendi?

Şeytanlığı, kâfirliği, imansızlığı öğrendi! Şeytanın maskarası oldu, cehennem odunu oldu!

Ne öğrendin?

Hiçbir şey öğrenmemişsin!

O bakımdan imanımıza dönmemiz lazım. Tekrar bizim bu güzel kaynaklarımıza sahip olmamız lazım. Tarlalarımızda elmas çıkıyormuş, altın çıkıyormuş, yamaçlarımızda kıymetli madenler çıkıyormuş; biz bunların hepsinin ocağını, kapağını kapatmışız, önüne taşları yığmışız, şimdi aç duruyoruz, yiyeceğimiz yok, ne yapalım?.. Bitli turist gelsin, döviz bıraksın, geçinelim. O hâle gelmişiz. Ya senin tarlan elmas dolu, senin yamacında altın madeni var, gümüş madeni var, platin madeni var; eskiler işletmiş, sen de işletsene! Haberi yok ki... Önüne toprak yığılmış, yeni bir nesil gelmiş, dedelerinin oradan altın çıkarttığından, istifade ettiğiinden, zengin olduğundan haberdar değil, gibi bir temsille anlatmak gerekirse bu durumdayız.

Tekrar eski öz kaynaklarımıza dönelim. İmanımıza sımsıkı sarılalım. Hakiki müslüman olalım. Allah'ın emirlerini turalım. Allah'a mutî kullar olalım. Peygamber Efendimiz'in tavsiyelerine uyalım. Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği insanlar olalım. Hem dünyamız mâmur olacak hem âhiretimiz mâmur olacak. Birbirini seven, gönül ehli, birbirine sonsuz

sevgi saygı duyan insanlardan müteşekkil dipdiri bir toplum olacağız. Zamanı boş geçirmeyen, herkese hayır yapmaya çalışan, her günü bir gün öncesinden daha ileri olan dinamik, atılgan, çalışkan [insanlar] olacağız.

Gezdiğimiz yerlerde halkımıza bunu anlatmaya çalışıyoruz. “Ya sen çok zengin bir ailenin çocuğusun. Senin babanın dedenin çok malları vardı. Çok zenginsin. Git o mallarını işlet.” diyoruz, “Kaldırımda hırpânî yatma, bırak bu derbederliği.” demeye çalışıyoruz.

Allahu Teâlâ hazretleri halkımıza uyanıklıklar nasip etsin.

إِنَّ الْمُخْتَلِعَاتِ هُنَّ الْمُنَافِقَاتُ وَحَرَّمَ اللَّهُ رِيحَ
الْجَنَّةِ عَلَى امْرَأَةٍ سَأَلَتْ زَوْجَهَا الطَّلَاقَ

*İnne'l-muhteliâti hünne'l-münâfikâtü ve harrama'llâhu rîha'l-cenneti ale'mre'etin se'elet zevcehe't-talâka.*⁴

---

⁴ Tirmizî, "Talâk", 11, r. 1186; Nesâî, "Talâk", 34, r. 3461; Ahmed b. Hanbel, II, 414, r. 9358; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VII, 354, r. 5115; Hatîb, *el-Müttefik ve'l-müfterik*, I, 373, r. 157; Rûyânî, *Müsned*, I, 418, r. 618.

İbn Ömer *radıyallahu anhümâ'* dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf.

Konu deđiřti. Konu, boşanmakla ilgili.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* ne buyurmuş?

Diyor ki Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*;

“Kocasından boşanmak isteyen kadınlar münafıkların ta kendileridir! Allah onlara cennetin kokusunu koklamayı bile haram kılar.”

Cennetin kokusunu bile duymalarını nasip etmez. Onları cennetin kokusunu bile koklamaktan mahrum kılar.

Halbuki başka hadîs-i şerîflerden biliyoruz; cennetin kokusu sadece cennetin içinden duyulmaz muhterem kardeşlerim, cennetin kokusu cennetten taşar da cennetin sınırlarının dışından 500 yıllık mesafeden duyulur. 500 yıllık mesafeden cennetin kokusu burcu burcu tütmeğe başlar. Allah, kocasından ayrılmaya kalkan bir kadına o kokuyu bile haram kılıyor!

Muhterem kardeşlerim!

Bilmediğimiz, dinimizin bize öğrettiği halde sonradan elden çıkarttığımız, cahilleştirmiş konulardan birisi de aile mutluluğunu korumak. Bunu da unutmuşuz.

Dinimiz neyi emrediyor?

Dinimiz kocaya ağır hamallık yükünü yüklemiştir. “Kerata -afedersiniz- geçimi sen sağlayacaksınız. Evin yemesi içmesi, hanımların çocukların bakımı barındırılması senin boynunun borcu; ne yaparsan yap, helalinden çalış çabala, bunları rahat ettir.” diye yükü erkeğin omzuna yüklemiştir.

Neden?

Kadına kıymet verdiğinden!

Kadının dışarıda gidip ırgat gibi çalışması mı kadının kıymetini gösterir; evde hanım efendi hanım efendi oturup da namusunu koruması, çocuklarına hakiki anne olması, çocuklarına ev terbiyesi, anne terbiyesi vermesi, din vermesi, iman vermesi mi? Hangisi daha iyi?

Bizim fakültede profesör arkadaşlardan birisi -fiyakacı bir adamdı, biraz cakayı seven gelmiş bana;

“Kadın muhakkak çalışmalıdır. *Behemahal* kadın çalışmalıdır.” dedi.

Behemahal Farsça “her halde, muhakkak ve mutlaka” mânasına geliyor. “Her ne olursa olsun itiraz tanımam, mutlaka kadın çalışmalıdır.” mânasına geliyor.

Dedim ki;

“Sen *behemahal* kelimesinin mânasını biliyor musun? Bir kere bu kadar kuvvetli bir kelime kullanıyorsun. Her ne olursa olsun, her şarta rağmen kadın dışarı çıkacak, evinin dışında iş kadını olacak, çalışacak.”

“Biliyorum elbet.” dedi. Fiyakacı ya kendisi... “Elbet biliyorum.” dedi.

Cahilliği kabul eder mi?

Etmiyor.

Dedim:

“Çok deneylerim var, tanıdığım çok aileler var. Çalışan kadınlı evlerde yuvanın sıcaklığı soğuyor. Mutluluk azalıyor. Çocuklara bakım azalıyor. Eve ihtimam azalıyor. Kadın dışarıda erkekleşiyor; kadınlığını kaybediyor, haysiyetini kaybediyor.”

Ne oluyor?

Kadın sabahleyin işe gidiyor, erkek sabahleyin işe gidiyor; çocuklar kime kalıyor?

Evdeki dadıya, bacıya, hizmetçiye kalıyor.

Hizmetçi anne gibi yetiştirir mi çocuğu?

Hizmetçi ona ya bakar ya bakmaz.

Bir kere çocuk perişan oluyor. Terbiyesi ana terbiyesinden düşük oluyor. Akşam eve kadın da geliyor erkek de geliyor, yolda itilmiş kakılmış, otobüste ayağına basmışlar, bir köşeye sıkıştırmışlar; ne haysiyet kalmış, ne şunu kalmış, ne bunu kalmış... Eve geliyor yorgun argın, adam da içeri giriyor, hadi bakalım ikisi birden mutfağa dalıyorlar; adam önlüğü takıyor, birisi bulaşık yıkıyor, ötekisi salatayı yapıyor...

Hayat bu mu?

Bizim kadınıımız çalışmıyor mu?

Bizim kadınıımız senin söylediğin tip kadından daha fazla çalışıyor. Evi düzene sokuyor, çocuğu yetiştiriyor, mutfak işlerini hallediyor, eve ait işleri hallediyor, evin pek çok

şeyini hallediyor. Kazak örüyor, eldiven örüyor, çorap örüyor idi. Kumaş dokurdu eskiden. Kışlıkları yapar, tarhana yapar, bulgur yapar, yufka yapar, erişte yapar...

Bizim kadınıımız tembel mi?

Bizim kadınıımız çalışkanlar çalışkanı!

Ama erkek eve geldiği zaman kapıdan bir içeri girdi mi sıcacık bir yuva görüyordu. Soba yanmış, yemekler hazır, mis gibi kokuyor, “Amman bayıldım! Çok sevdiğim filanca yemek var!” diye adam içeriye iştihası artmış olarak geliyor. Kendisini kapıda karşıyorlar; “Hoş geldin efendi!” diyorlar. Çocuk terliğini önüne koyuyor, masaya oturuyorlar, muhabbetli bir yemek yiyorlar. Erkeğin ne mutfağa girmesi var, ne sıkıntısı var... Oh, yorgunluğunu atıyor. Hemen hanım arkasından kahvesini getiriyor; “Efendi, yorulmuşsundur, buyur iç. Allah razı olsun, bizim için zahmet çekiyorsun...”

Bu mu daha iyi, ötekisi mi daha iyi?

Sen hanımıını gönderiyorsun öbür erkeklerin arasına, o elin erkeği senin hanımına izzet mi ediyor?

Etmiyor. İtişme kakışma, bağırtı gürültü; kadını canından bezdiriyor.

Aile mutluluğunun [esaslarını] unuttuk. Bir kere düzen değışti. Aslında bu işte eski erkeğe göre zamâne erkeğinin himmeti daha az ve şerefi daha az.

Neden?

Çünkü eski erkek karısına da bakıyordu, çocuklarına da bakıyordu, dul teyzesine de bakıyordu, evinde bir sürü insana da bakıyordu, kendisini de geçindiriyordu. Bu şimdi tembelleşiyor, karısını da hizmete sokuyor, maaş çift olsun diye. İşin erkekçesi, dobra dobrası bu. Erkek rahatına bakıyor, kadını rahatsızlığa itiyor.

Başka neler oluyor?

Kadın maaş aldığı için başı daha dik oluyor. “Sana ne! Ben kendim kazanıyorum, istediğim yere harcarım!” diyor. “Benim sana ne ihtiyacım var? İstersen ayrılalım!” diyor. Bakıyorsun; ya çocuklarınız var... Geçinemedik, anlaşımadık; çatır çatır yuva bakıyorsun üç çocuk beş çocuktan sonra yıkılmış, çocuklar perişan olmuş, kadın bir başka havada erkek bir başka havada...

Şüphesiz ben bazı misalleri düşünerek söylüyorum, her yuva böyle değildir. Ama İslâmî yuvalarda da kadın kadınca vazifelerini unutmuş, erkek erkeklik vazifelerini unutmuş ve yuvanın kutsal bir çatı olduğu unutmuşlar ve bunu korumak hususunda gayretleri yok. Müslüman yuvalarda da huzursuzluk, geçimsizlik, saygısızlık, sevgisizlik derken kadın dayatıyor; “Ayrılacağım senden!”

Daha İstanbul’da geçen gün talebelerimizden birisinin beyi karşıma geldi.

“Ben filanca yerde öğretmenim. Sizin ilahiyattan mezun filanca hanım talebenizin beyyim.” dedi.

Dokunsam, idare etmesem ağlayacak. Koca adam, karşımda sesi titriyor. Biraz idare etmesem, idâre-i kelâm etmesem gözyaşları boşanacak.

“Nedir?” dedim.

“Maalesef karım benden ayrılmak istiyor.”

“Ne var? Sebep ne?” dedim.

Muhakkak bazı sebepler vardır ama incir çekirdeğini dolduracak kadar büyüklükte değil. Küçük sebeplerden kadın “boşanalım” diyormuş.

Dedim ki;

“Ona hadîs-i şerîfi hatırlat: ‘Kocasından kendiliğinden boşanmayı isteyen kadın münafigın ta kendisidir ve cennetin kokusunu dahi koklayamaz!’”

“Hocam ilahiyattan mezun olduğu kadar dinî konuyu benim kadar o da biliyor. Ben ona dinî hususları hatırlatmaya kalkınca ‘Bana vaaza başlama!’ diyor.” dedi.

“Bana vaaza başlama!” diyormuş.

Demek ki bilmek başka, içine sindirip uygulamak daha başka.

Allah bildiklerimizi anlamak, anladıklarımızı uygulamak, rızasına uygun hareket etmek, sevdiği kul olmak nimetine cümlemizi nâil etsin.

Yoksa bilmek, kuru bilgi... Onun yasak olduğunu biliyor, yine de boşanmaya devam ediyor.

Allah rızası için sabredecek.

Eski çok güzel saliha hatunlardan bir tanesi, yüzü çok da güzelmiş, hani dünya güzeli güzel bir hanımmış. Kocasını da çirkinmiş. Birisi gitmiş demiş ki;

“Ya senin gibi güzel bir insana böyle çirkin bir koca ne kadar acayip!”

Kadının cevabı da güzel, diyor ki;

“Kocamın kim bilir Allah’a makbul ne ameli vardı ki Allah ona benim gibi bir güzel kadın nasip etmiş. Benim de kim bilir nice kusurum var ki bana da öyle bir koca nasip etmiş.”

Sabrediyor. Sabredip sevabını Allah’tan bekliyor.

Burada müteaddit defalar anlattım, İstanbul’da da anlatmışımdır. Benim dinleyicilerim değişebildiği için bir daha anlatayım.

Şimdi herkes birisini evlenmek için arayacağı zaman malının çok olmasını arıyor. Tekerlemesi var;

“Benim aradığım kızın adı Hatçe olsun, gözü gökçe olsun, malı çokça olsun, aklı kıtça olsun...”

bir sürü sıralama yapıyorlar. Ama ilk düşündükleri şey; malının çok olması, gerisine alırdıkları yok.

d. Dindarla Evlenmeye Gayret Edin

Peygamber Efendimiz [üçüncü] hadîs-i şerîfte ne buyuruyor;

إِنَّ الْمَرْأَةَ تُنْكَحُ لِدِينِهَا وَمَالِهَا وَجَمَالِهَا
فَعَلَيْكَ بِذَاتِ الدِّينِ تَرَبَّتْ يَدَاكَ

*İnne'l-mer'ete tünkehu li-dînihâ ve mâlihâ ve cemâlihâ. Fe-aleyke bi-zâti'd-dîni teribet yedâke.*⁵

“Kişi bir kadını dindarlığı için almak isteyebilir, malı mülkü için almak isteyebilir, güzelliği için almak isteyebilir. Ey eli toprak olasıca! Sen dini için almaya gayret et, dindar olanını almaya gayret et!” diye tavsiye ediyor.

---

⁵ Buhârî, "Nikâh", 15, r. 5090; Müslim, Rada', r. 54; Ebû Dâvud, "Nikâh", 2, r. 2047; Tirmizî, "Nikâh", 4, r. 1086; Nesâî, "Nikâh", 10, r. 3226; İbn Mâce, "Nikâh", 6, r. 1858; Dârimî, "Nikâh", 4, r. 2216; Ahmed b. Hanbel, III, 302, r. 14237; İbn Hibbân, *Sahih*, IX, 344, r. 4036; İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, III, 560, r. 17148; Nesâî, *es-Sünenü'l-Kübrâ*, V, 157, r. 5317; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, XI, 451, r. 6578; Dârekutnî, *Sünen*, IV, 465, r. 3803; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, VII, 127, r. 13467; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XVI, 293, r. 541.

Demek ki yuvayı kurarken arayacağımız; hanımın dindar olması. Bunun karşısında da kızımızı evereeceğimiz zaman dikkat edeceğimiz; damadın dindar olması.

Malının çok olması... Malı çok da adam ay-yaş, sarhoş, kumarbaz, Mercedes arabası var ama caminin semtini bulamaz, ömründe camiye gelmemiş. Başına çalınısın o Mercedes! Allah ıslah etsin.

Dindar olanını aramak [lazım].

Birisini anlattılar, sağsa Allah hayırlı uzun ömür versin, vefat ettiyse şu mübarek Cuma gecesinde Allah cennetlik etsin, ruhu şâd olsun.

“Bu çok iyi bir insan. Çok seviyorum. Çok derviş, çok terbiyeli, çok zarif bir kimse. Bunun babasını bir bilseniz...” dediler.

“Nasıldı?” dedim.

“Bunun babası büyük alim, fâzıl, kâmil bir efendi idi. Bu benim beğendiğim zâtın babası; yüksek bir şahıstı, yüksek bir mevkii vardı, çok kibar bir kimseydi, çok terbiyeliydi...”

Onun babası çok büyük bir alimmiş.

Beldesindeki bir eve gidiyor, kapıyı çalıyor. Kapı açılınca ev sahibi bakıyor ki alim, beldenin hürmet ettiği zât-ı muhterem kapısına gelmiş, şeref... Hemen kapıyı açıyor;

“Efendim evimizi şerefledirdiniz, hoş geldiniz, sefa getirdiniz. Buyurun, başköşeye oturun.”

Selâmun aleyküm diyor, ciddi bir şekilde alim içeriye giriyor. Konuşuyorlar. Diyor ki;

“Ben buraya bir istekte bulunmaya geldim.”

“Efendim isteğinizi emir telakki ederim, başım gözüm üstüne, ne emrederseniz yapabileceğim bir şeyse hay hay...”

Diyor ki;

“Allah’ın emridir, beni ayıplamayın, ben Allah’ın emriyle sizin kızınızı nikâhlamak istiyorum. Kızınızı istemeye geldim.”

Adam başından aşağı kaynar su dökülmüş gibi oluyor;

“Hocam, sana kızım değil canım feda olsun. Ama benim kızım sakat, kötürüm, ayakları tutmaz. Şu kusuru var bu kusuru var...” diyor.

Kızcağız hastaymış, hastalıklı bir kızmış.

“Size layık değil. Siz çok daha iyilerine layıksınız. Benim size layık kızım yok.” diyor.

“Biliyorum, hasta...”

“Kız kötürüm...” diyor.

“Biliyorum.” diyor.

“Size güzel hizmet edemez, başınıza dert olur...” diyor.

“Biliyorum.” diyor, yine istiyor.

“Hocam, layık değil size...”

“Biliyorum.” diyor, ısrar ediyor ve o kadını alıyor.

Neden almış?

İki sebepten almış:

Bir, Peygamber Efendimiz kendisi evlendi, evliliği teşvik etti; “Evlenin, çoluk çocuk sahibi olun, ben sizin çoluk çocuğunuzun çokluğuyla, ümmetimin kalabalıklığıyla kıyamet günü iftihar edeceğim, mubahât edeceğim.” buyurmuş. Peygamber Efendimiz evliliği tavsiye ediyor, bir.

İkincisi, düşünmüş ki; “Bu hastalıklı kızı kimse istemez. Güzel olsa peşinden yirmi tane taliplisi olur. Zengin olsa yine bir sürü taliplisi olur. ‘Malının kirasından gül gibi geçinir gideriz, varsın çirkin olsun.’ der, yine alırlar. Ama hastalıklı, yoksul olunca kimse almak istemez... Bu kızcağız evde kalır, anası babası öldüğü zaman buna kim bakacak? Ben evleneyim de bunun gönlünü de almış olayım, bir gönül kazanmış olayım, oradan da Allah’ın rızasını kazanayım.”

Evlenmişler, işte benim beğendiğim yüksek mevkideki zât onların çocuğuymuş.

Eskiden evliliği nasıl düşünmüşler, nasıl davranmışlar...

Bir misal daha söyleyeceği muhterem kardeşlerim; çünkü çoğu kimse evliliği kuruyor ve evliliğin önemini bilmiyor.

Aşere-i mübeşşereden, cennetle hayat-tayken müjdelenmiş mübarek sahabeden bir zât-ı muhterem karısıyla beraber salgında veba/tâun hastalığına tutuluyorlar. Öldürücü bir salgın. Birçok kimse sapır sapır kırılıyor, ölüyor. Bunun da baş ucunda bekliyorlar;

ağır hasta. “Eşiniz az önce vefat etti efendim.” diye haber geliyor. Diyor ki; “Allah rahmet eylesin, iyi kadındı. Allah mekânını cennet etsin.”

“Aman!” diyor, “O halde madem vefat etti, beni hemen evlendirin, nikâhlayın!”

Karısının ölüm haberi geldi, daha kendisi yatıyor, hasta; “Aman beni hemen evlendirin!”

Diyorlar ki;

“Efendim, işte şu an yatıyorsunuz. Biraz kalkın, sıhhat kesbedin, inşaallah size uygun bir eş ararız. Düğününüz olur, derneğiniz olur, evlenirsiniz, eşiniz olmuş olur.”

“Yok, ben öleceğimi biliyorum, bu hastalığın amansız hastalık olduğunu biliyorum. Hanımımın öldüğü gibi benim de öleceğim âşikâr. Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum!” diyor.

e. Rabbimin Huzuruna Bekâr Gitmeye Utanıyorum

Muhterem kardeşlerim!

Bu cümlemin altını çiziniz, aklınıza iyi yerleştirin.

Bu benim kalbime çok tesir etmiş bir cümledir:

“Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum!” diyor, o aşere-i mübeşşereden olan zât.

“Beni filancayla evlendirin” demiyor, “zengin olsun” demiyor, “güzel olsun” demiyor... Zaten düğün yapacak hâli yok, gerdeğe girecek durumu yok. Diyor ki; “Evlendirin, evli gideyim, bekâr gitmeyeyim.” Çünkü Rabbi’nin huzuruna sünnete uygun gitmek istiyor.

Her şeyi böyle uygun yapmak istiyor. “Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum.” diyor. Kim olursa olsun; fakir de olsa, zengin de olsa evlendirsinler. Mühim olan evli olmak diye bildiriyor. Tüm bu söylediğim şeyler İslâm'da evliliğe ne kadar büyük önem verildiğini, yuvanın ne kadar kıymetli olduğunu, kocalığın ne kadar veballi, mesuliyetli, şerefli olduğunu, hanımlığın ne kadar önemli olduğunu, hanımın beyine nasıl itaat etmesi gerektiğini, efendinin hanımına nasıl sevgi saygı göstermesi, hizmet etmesi, dışarıdan ihtiyaçlarını karşılaması gerektiğini gösteriyor. Daha

çok sözler söyleyebilirim. Bütün bunlara rağmen biz İslâmî yuvayı kurarken de beceremiyoruz. Çünkü Allah'ın emrine uygun talepte bulunmuyoruz. Aradığımız namzette dindarlığı aramıyoruz, başka şeyleri arıyoruz. Yuvayı devam ettirmeyi de bilemiyoruz. Bu hadîs-i şerîfler cümlemize nasihat olsun. Beyler hanımlarına İslâmca muamele etsinler. Bu sözlerimi hanımlar da dinliyorlar. Hanımlar da efendilerine İslâmca hanımlık etsinler.

Çünkü Peygamber Efendimiz'e birisi geldi, dedi ki:

“Yâ Resûlallah! Müsade buyurun sana secde edelim. Seni çok seviyoruz, sen Allah'ın resûlüsün.”

Dedi ki:

“Hayır, insanın insana secde etmesi yoktur. Secde yalnız Allah'a olur. Ama eğer bir insan bir insana secde edebilecek olsaydı, böyle bir müsaade kapısı olsaydı kadının efendisine secde etmesini tavsiye ederdim. Böyle bir şey yok ama olsaydı kadının efendisine secde etmesini emrederdim.” diyor.

İslâm, hanıma efendisine saygı göstermeyi tavsiye ediyor, hürmet etmesini emrediyor. Onun için onlar “Efendi” demişler. “Efendi, akşam gelirken şunu getir.” demişler. Saygılı olmuşlar, boyun bükmüşler. “Müsaade edersen bugün anamın evini ziyaret etmek isterim biraz hasta olduğumu duydum.” demişler. İzinsiz dışarıya çıkmamışlar, izinsiz malını sarf etmemişler, eve izinsiz misafir, kadın bile olsa almamışlar. Eskiler İslâmî âdâba riayet etmişler. Eski erkekler de hanımlarına yüzde yüz sadâkat göstermişler. Nâmahreme bakmamışlar. Evine kazanç kazanıp da helal lokma getirmeyi sevap bilmişler. Filenin içine doldurulan gıdanın ne kadar büyük sadaka, ne kadar büyük ecir getirdiğini düşünmüşler. Muhabbetli bir yuva kurulmuş. Çünkü İslâm iki tarafa da vazifelerini güzel hatırlatıyor.

Bir hadîs-i şerîf daha okuyacağım:

إِنَّ الْمَرْأَةَ مِنْ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ لَيُرَى بَيَاضُ سَاقِهَا
مِنْ وَرَاءِ سَبْعِينَ حُلَّةً، حَتَّى يُرَى مُخِّهَا، وَذَلِكَ بِأَنَّ
اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: ﴿كَانَهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ﴾

فَأَمَّا الْيَاقُوتُ فَإِنَّهُ حَجَرٌ لَوْ أَدْخَلْتَ فِيهِ سِلْكَاً، ثُمَّ
اسْتَصْفَيْتَهُ، لَرَأَيْتَهُ مِنْ وَرَائِهِ

Inne'l-mer'ete min nisâi ehli'l-cenneti le-yurâ beyâzu sâkihâ min verâi seb'îne hulle-ten. Hattâ yurâ muhhuhâ, ve zâlike bi-enna'llâhe Teâlâ yekûlü: Ke-ennehünne'l-yâkûtu ve'l-mercân. Fe-emmâ'l-yâkûtu fe-innehû hacerun. Lev edhalte fîhi silken, sümme'stesfeytehû. Le_raaytehû min verâihî.

Türmizî yine İbn Mes'ud *radiyallahu anh'ten* rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz burada cennet kadınlarını anlatıyor.

Bu akşam karşımıza sıradan böyle konular geldi. Muhakkak bir hikmeti vardır. Bu okuduğum hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz bu-yuruyor ki:

"Cennet ehli olan kadınlardan bir kadın; yani hûrîleri kastediyor. Hûrîlerden bir kadın demek cennet ahalisinden olan bir kadının hiç şüphe yok ki yetmiş tane libasın, cennet elbisinin altından, yetmiş tane hullisinin altından ayağının aklığı, beyazlığı görülür. Hatta ayağının iliği görülecek gibi o kadar görülür."

f. Cennet Hûrîleri Sanki Yakut ve Mercan Gibidir

Bu şundan dolayıdır ki: Allahu teâla hazretleri Kur'an-ı Kerîm'de buyuruyor:

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ

Ke-ennehünne'l-yâkûtu ve'l-mercân.

“Cennet hûrîleri sanki yakut ve mercan gibidir.”⁶

Pembe rengi olması dolayısıyla “yakut ve mercan gibidirler” buyurdu.

“Nitekim yakut bir taştır ama içine dirmek için deliğinden iplik soksan, o deliğin içinden geçirdiğin ipliği dışından görebilirsin. Onun gibi cennet hûrîlerini de yakuta benzetmesi o [özelliğinden] dolayıdır. Bu âyetten anlaşıldığı üzere cennet hûrîleri bu kadar güzeldir.” diye bildiriyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfnde buyurmuşlar ki;

---

⁶ 55/Rahman, 58.

“Bir kimse namazı kılsa, ondan sonra kalksa gitse...”

es-Selâmu aleyküm ve rahmetullah, es-selâmu aleyküm ve rahmetullah... “Verin pabucumu, hadi eyvallah, ben gidiyorum...”

Ne yaptı?

Dua etmedi. Kalktı gidiyor.

Melekler şaşırırmış, hûrî kızları şaşırırmış; namazı kılip da pabucunu alıp giden kimseye şaşırırlarmış. Melekler -hadîs-i şerîfin, Peygamber Efendimiz’in bildirdiğine göre- derlermiş ki;

“Sübhanallah! Bu ne biçim adamcağız ki zavallı namaz kıldı da Allah’tan cenneti istemedi! ‘Yâ Rabbi! Beni cennetine dâhil et!’ diye cenneti talep etmedi. Bu ne biçim adam ki zavallıcık cehennemden Allah’a sığınmadı; ‘Yâ Rabbi! Senin o kahrının coştuğu, kahır yurdun olan, cezalandıracağın, kulları attığın o cehenneme beni sokma yâ Rabbi! Ateşlere atma yâ Rabbi!’ diye cehennemden Allah’a sığınmadı, cenneti istemedi!” diye melekler hayret ederlermiş.

Hûrî kızları da;

“Bu adamcağız namazı kıldı da, Allah’ın sevdiği bir ibadeti yaptı da bizim nikâhımızı Rabbimiz’den istemedi!” diye mahzun olurlarmış.

Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîfi.

Onun için, bir hadîs-i şerîfinde Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Namazın arkasından *Allahümme ecirnâ mine’n-nâr*. ‘Yâ Rabbi! Bizi cehennemden kurtar. Cehenneme düşürme, cehennemden uzak eyle!’ *Ve edhılne’l-cennete mea’l-ebrâr*. ‘Sevdiğin iyi kullarla beraber bizi cennetine dâhil eyle.’ *Ve zevvicnâ mine’l-hûri’l-iyen*. ‘Gözleri çok güzel olan o hûrîlerle, o cennet hatunlarıyla bizi evlendir!’ diye dua edin.”

Bizim arkadaşlardan, Allah selamet versin, kulakları çınlasın, birisi, namazı cemaat hâlinde kıldık. *Allahümme ecirnâ mine’n-nâr*. “Yâ Rabbi! Bizi cehennemden âzât eyle.” *Ve edhılne’l-cennete mea’l-ebrâr*. “Sevdiğin kullarla cennetine dâhil eyle.”

Ötekisini söyleyemiyor. Arkadaş diyor ki;

“Ya utanma! Peygamber Efendimiz tavsiye etmiş. *Ve zevvicnâ mine’l-hûri’l-iyen*.

‘Cennet hûrîleriyle de bizi evlendir.’ diye söylemekten geri durma!”

Peki bir insan dünyada evliydi, ne olacak hanımı?

Hadîs-i şerîflerden biliyoruz ki; eğer hanımı da dindar, Allah’ın sevgili bir kuluysa cennette o zâtın yine baş tacı zevcesi olacak, en güzel suretli şekilde olacak. Ama cadaloz bir kimseyse, cehennemlik bir kimseyse, kocasına eziyet ettikçe -Öyleleri de var maalesef. İslâm terbiyesi olmayınca insanlar yanlış yanlış şeylere saplanıyorlar.- cennetteki hûrî kızları derlermiş ki;

“Bizim efendimizi ne ezalandırıyorsun be kadın!” diye söylenirlermiş dünyadaki o [kadına].

Muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretleri yuvamızı Allah’ın bize tavsiye ettiği şeyler nelerse onlara göre yönetmeyi cümlemize nasip eylesin. Hanımlarımızla beylerimizle cümlemizi has müslümanlar eylesin. Yuvalarımızı evlerimizi saadethâne, devlethâne eylesin. Allah cümlemize salih evlatlar, hayırlı kızlar, hayırlı oğlanlar nasip eylesin. Evlatlarımızın güzel günlerini,

hoş hallerini görmeyi nasip eylesin. Biz vefat ettikten sonra da onlar hak yolda yürüyüp Allah'ın sevgili kulu olup bize sevap kazandırsınlar, sadaka-i câriyemiz olsunlar. Biz âhirete göçmüşken yaptıkları dualarla, bize gönderdikleri sevaplarla bizim ruhumuzu şâd eylesinler.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi sevdiklerimizle, zürriyetlerimizle beraber cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin. Dileriz ki şu fitneli fesatlı bozuk asırda, şeytanın her tarafta cirit attığı, televizyon kutularından evlerin içine girdiği şu asırda Rabbimiz bizleri günahlardan mahfuz eylesin. Şeytanın şerrinden mahfuz eylesin. Zürriyetlerimizden, nesillerimizden Allah'ın sevmediği fâsık, fâcir, kâfir, zalim, müşrik, münafık getirmesin. Bizim evlatlarımız, nesillerimiz hep gönlümüzce, aklımızca temenni ettiğimiz, istediğimiz has mü'minler olsunlar. Rabbimiz onlarla beraber cümlemizi cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-Besmele.

***

SORULAR - CEVAPLAR

Soru: ... o sizce fazla abartılıyor mu? Bunun cevabını verin.

Cevap:

Muhterem kardeşlerim!

Humeyni veyahut başka bir ülkedeki müslüman, uzaktan tanıdığınız bir insan, Ziyaulhak; bunlar hakkında bizim bilgilerimiz neye dayanıyor?

Gazetelerin yazdığına, radyoların söylediğine dayanıyor. Adamları yakından tanıma imkânını bulamıyoruz.

Sonra, biz onlarla doğrudan doğruya bir alış verişimiz, işimiz yoksa onların aleyhindeki sözler dedikodudan ibaret oluyor.

Benim âcizâne kanaatim; müslümanın müslüman hakkında gıybet dedikodu yapmaması. Efendimiz de bunu yasaklamış.

İş yapacak olan bir insan varsa ona bu işin incelikleri söylenir; “Bak, sen falanca kimseyle iş yapmak istiyorsun, o adam hilekârdır. Falanca kimseyle ortaklık yaptı da onu aldattı, sermayesinin üstüne oturdu, senetleri ödemedi...” denebilir.

Ama müslüman müslümanın aleyhinde konuşmamayı esas itibariyle prensip edinmeli. Hiçbir müslümanın aleyhinde benim ağzımdan -gerekmiyorsa- söz çıkmayacak. Şahitlikte söylenir. Mesela beni mahkemeye çağırırsalar; “Falanca adamla filanca adamın arasında bir mesele var, ne dersin?” O zaman söylerim. Ama gerekmeyen yerlerde müslümanın müslümanı çekiştirmesi, gıybet etmesi, dedikodu etmesi müslüman ümmetleri birbirine düşürüyor. Onu sevenler oluyor, sevmeyenler oluyor; ötekisini sevenler oluyor, sevmeyenler oluyor; fitne fesat oluyor.

Bizim şahsen kendi dergilerimizde, *İslâm* dergisi, *Kadın Aile* dergisi, *Gülçocuk* dergisi, *İlim Sanat* dergilerimizde genel prensibimiz; şahıs tenkiti yapmıyoruz. Şahısların aleyhinde bulunmuyoruz. Eğer kişilerde bir kusur görüyorsak, kişilerin gördüğümüz kusurlarına tedavi olacak Allah’ın doğru olan emrini dergilerimizde yazıyoruz. Mesela birisi bir şeyi inkâr etmişse; “Kerâmâtü’l-evliyâ yoktur...” Halbuki kitaplarımız *kerâmâtü’l-evliyâ hakkun* diye yazıyor. O zaman bu hususta gidiyoruz, falanca alimle röportaj yapıyoruz, filanca kimseyle konuşma yapıyoruz, o gerçeği yazıyoruz.

Ama filanca böyle demiş, tenkit etmeden yapıyoruz, belli etmiyoruz. Biz birisini tenkit ettik mi gıybet olmasın diye ismen zikretmiyoruz. O da bizim yazımızı okumuş olsa insafa gelsin diye tenkitimizi yumuşak yapıyoruz. Çünkü bir insana bağırarak çağırarak, söverek tenkit yaparsan tesiri başka türlü olur; o da inatlaşır. Yumuşak yumuşak söylersen; “Haklısın galiba, ben de biraz aşırı gittim.” diye kendisini düzeltebilir. Bizim dergilerimizde umumî prensibimiz; müslümanlara sataşmamaktır. Bize sataşırlar, bizim aleyhlerimizde broşür dağıtırlar, kendileri yazarlar çizimler; biz güler geçeriz, hiç aleyhlerinde yazmayız.

Neden?

Gıybet olmasın diye.

Evet, o edepsizle ben uğraşmasını bilirim, makale yazarım, canına okurum, rezil ederim, benim dergilerimin trajî şu kadar bin, bir şey yaparım. Ama müslümanın müslümanla uğraşmaktan önce yapacağı işler var. Kâfirler memleketlerimizi istilâ etmiş, alıp gidiyor. Şimdi ben onlarla uğraşmayı mı öne alayım, yoksa kâfirlerle uğraşmayı mı öne alayım?

Ben büyük meseleleri öne alıyorum.

Mekke-i Mükerreme'de bir gazetenin yazarı olan bir kardeşimiz, eskiden beri tanıdığım meşhur bir yazar, dedi ki;

“Hocam, sen yazılarında filanca'nın falanca'nın aleyhinde hiç fikir beyan etmiyorsun, onun da şöyle şöyle kusurları var, yazsana.”

Ben düşünüyorum, elime kalemi aldığım zaman bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı şerîf* okuyorum, büyüklerimize bağıslıyorum; “Yâ Rabbi! Bana senin rızana uygun yazı yazdır, günah olacak yazı yazdırma.” diye öyle yazıyorum. Şahıslarla ilgili münakaşalara girmiyorum. Falanca gazetede benim aleyhime röportaj yapmışlar, iftira etmişler, yalan yanlış şeyler; cevap vermiyorum.

Müslümanlık hakkında bir şey olmuşsa, bir hücum olmuşsa, “İslâm'da kadın hakları çiğnenmiştir.” o zaman alıyorum elime kalemi; “Seni edepsiz, alçak, namussuz, ilimsiz, irfansız, iz'ansız!..” diye o zaman ona yazıyorum. “Bak İslâm şöyle yapmadı mı, böyle yapmadı mı? Kız çocukları toprağa gömülürken kız çocuklarını kurtarmadı mı? Avrupa'da yirminci

yüzyıla kadar kadının miras hakkı yokken İslâm kadına miras hakkı tanımadı mı?..” O zaman yazıp çiziyorum.

Neden?

İslâm’ı savunmak olduğu için.

Biz de öyle yapalım. Şahıslarla uğraşmayalım. Komşularla uğraşıyoruz, parti işleriyle uğraşıyoruz, öteki ülkelerle uğraşıyoruz derken çeşitli ekoller birbirlerine çatıyor;

“Bu radikal müslüman, bu tasavvufa karşı müslüman, şu Nurcu kardeşimiz, bu Süleymancı kardeşimiz, bu bilmem ne kardeşimiz...”

Bunlarla uğraşmak kâfirlere fırsat veriyor. Kâfirler, atı alan Üsküdar’ı geçiyor; biz birbirimizle yaka paça uğraşmış oluyoruz. Onlar bizim kardeşlerimiz, kusurları varsa ilk önce kâfirleri haklayalım, ondan sonra “Senin de şu kusurun var.” diye konuşalım. Ama kâfir bize hücum edip dururken bizim birbirimizle uğraşmamız uygun olmuyor. Onun için biz şahıs isimleri üzerinde neşriyat yapmıyoruz.

Mekke-i Mükerreme'de Ramazan'da bir hoca konuşuyordu, çok güzel ders yapıyor, fıkıh bilgisi çok kuvvetli... Harem-i Şerif'in üst katında, sabah namazından sonra işrak vaktine kadar çok güzel ders yapıyor. Ben de zevkle dinliyorum, tane tane Arapça konuşuyor. Sonra kendisiyle de tanıştık. Cin gibi zeki bir alim, ezberinde çok şeyler var. Kağıtlar veriyorlar. Bir tanesi kağıt verdi, dedi ki;

“Cemaatü't-tebliğ hakkında ne dersiniz? Bunların yaptıkları doğru mudur, eğri midir?”

Bir cemaat var ya, çeşitli yerlere gidip [tebliğ] yapan...

Bu soruyu sorar sormaz dedi ki;

“Seni gelen soru kâğıtlarını okumaktan azlettim, makamından seni attım. Şu kâğıtları okumak vazifesini senden aldım, azlettim. Sen bilmiyor musun ki ben şahıslarla ilgili, zümrelerle ilgili konuşma yapmıyorum; sadece Allah'ın rızasına uygun olan veya uygun olmayan fıkıh bakımından bir mesele varsa ona cevap veriyorum. Sen benim prensibimi bilmiyor muydun?”

Ona cevap vermedi.

“Cemaatü’t-tebliğ kötüdür.” dese bir fitne olacak, “iyidir” dese belki birtakım kusurlarını görmüştür kendisi... “Ben böyle sorulara cevap vermiyorum.” dedi, hoşuma gitti.

Biz de kendi aramızda gıybet etmemeye iyi bir karar verelim. Komşumuzu gıybet etmeyelim. Arkadaşımızı gıybet etmeyelim.

Lâ ilâhe illallah diyen insanların hesabını kim görecektir?

Allah görecektir.

Sana şimdi şu sırada lazım mı?

Değil.

O halde sus, kâfirlerle uğraş.

İslâm’a hücum eden, müslümanları kesen, müslümanları yurtlarından çıkartan, mallarını alan bir sürü zalim var; önce onlarla uğraşalım.

Benim prensibim bu.

Onun için ben de şahıslarla ilgili [yorumlar] yapmıyorum. Birisi bana şahsen hücum etse kendimi müdafaa bile etmiyorum. Benim dergilerim benim kendi müdafaanâmem mi?

Yazmaya hakkım yok ki benim... Ben orada İslâmî hakikatleri yazarım diye düşünüyorum.

Onun için bu konuları [açmayalım]. Bakarsın onun masum bir tarafı vardır, Allah indinde makbul bir tarafı vardır, Allah affeder. Bakarsın bir kusuru vardır, Allah cezalandırır. Hesabı Allah'a ait. Biz herkesin hayrını isteriz.

Allah iyilikler, hayırlar murad etsin.

Allahu Teâlâ hazretleri Peygamber Efen-
dimiz gibi sevgili bir peygamberine bile âmâ
Abdullah b. Ümmi Mektum'un sözüne biraz yü-
zünü buruşturdu diye Abese -*Abese ve tevellâ-*
sûresini indirdi. Allah'ın dergâhı azametli bir
dergâhtır, orada edepsizlik yapanın hâlinin ne
olacağı belli olmaz; bakarsın pattadak tokadı
yer, pattadak makamından aşağı düşer. Onun
için müslümanların müslümanlara sözüyle, ka-
şıyla, gözüyle bile zarar vermemesi lazım.

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ

Veylün li-küllü hümezetin lümezeh...

“Kaşıyla gözüyle işaret eden, alay edenlere veyl olsun!”⁷ diyor Allahu Teâlâ hazretleri.

Demek müslüman müslümana kaş göz işareti bile yapmayacak. “Bak bak bak, ne söylüyor!” bile demeyecek ki o söz söylemese, kaş göz işaretiyle alayda imâda bile bulunsa makbul olmuyor.

Onun için gelin biz müslümanlar birbirlerimizi törpüleyip yıpratmayalım. İki tane sert şeyi birbirine sürtersen birbirini çizer. Biz birbirimizle [uğraşmayalım]; uğraşacaksa kâfirlerle uğraşalım. Buyurun Bulgaristan, buyurun Rusya, buyurun bilmem nere, buyurun bilmem nere... İslâm’ı yaymakla uğraşalım. Bir, yapılan hücumlara cevap vermek var, menfî bir şey; bir de İslâm’ın güzelliğini doğrudan doğruya dünyanın her yerine gidip anlatmak var.

Bir, insanların iyi tarafını görmek var; bir de kötü tarafını görmek var. Falanca adam veya kendi çocuğun hem iyi şey yapar hem kötü şey yapar. Sen çocuğuna ne yaparsın?

---

⁷ 104/Hümeze, 1.

Yine “çocuğum” diye seversin, kötü şeylerine rağmen.

Müslüman da müslümanı kusurlarına rağmen sevmeyi öğrenecek. Başka çaremiz yoktur. Çünkü kusursuz insan yoktur. Birbirimizi sevmezsek Allah bizi sevmez.

Ne buyuruyor hadîs-i şerîfte;

Lâ tedhulu'l-cennete hattâ tü'minu.
“İnanmadıkça cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz.” *Ve lâ tü'minu hattâ tehâbbu.*
“Birbirinizi sevmedikçe de cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz.”

Mü'min birbirini sevmedikçe cennete girmez. Allah kulları affeder affeder de;

“Yâ Rabbi! Şu iki kulun da var, onları da affet!”

“Hayır, onların birbirlerine karşı kızgınlığı vardır. O birbirlerine karşı kızgınlıkları bırakıncaya kadar onları bırakın kenarda!” der Allah Teâlâ hazretleri.

Müslüman müslümana kin tuttuğu zaman, öteki müslümanlar affolurken onları Allah ayırır; hele bir kinleri geçinceye kadar dursun diye affetmez.

Onun için, müslüman müslümana kin tutmaz. Müslüman müslümana gıybet etmez. Müslüman müslümanı tenkit etmez. Müslüman yapacağı müspet işi söyler, müspet işi yapar gider. Sen müspet işi tutturur müspet iş yaparsan zaten menfî işlerle uğraşmaya vaktin bile kalmaz. Bu prensibi edinelim. Şahısların gıybetiyle meşgul olmayalım.

O zümre kalkıyor bu zümreyi kötülüyor, bu zümre kalkıyor öteki zümreyi kötülüyor. Hatta tarikatler oluyor, tarikatler aynı tarikat oluyor, diyelim ki Nakşbendî tarikati oluyor; Nakşbendî tarikatının bir hocası filanca şehirde bir hocası öteki şehirde, o onun aleyhinde... Veyahut aynı şehirde, birisi bir mahallede ötekisi öteki mahallede, onun dervişleri ötekisinin aleyhinde... Böyle Müslümanlık olmaz ya! Bahaeddin Nakşbend hazretleri bu işe razı gelmez! İki de aynı tarikattense ne diye birbirlerine düşmanlık ediyorlar?

Bu düşmanlıkların sonu gelmiyor. Bıktım. Güzel bir şey değil!

Onun için, dostluktan bahsetmek varsa varım ama düşmanlıkları, hele müslümanlar arasındaki ihtilafları zikretmek yarayı kaşıyıp

kabuğunu tekrar yırtıp yine kanatmaktır, bize o düşmez. İnsanların iyi taraflarını görüp iyi taraflarını teşvik etmek lazım.

Bir çocuk hem küfretse hem namaz kılsa ne yaparsın?

“Aferin evladım, namaz kılıyor, hadi bakalım bundan sonra devam et, al sana para pul...” dersin, çocuğun iyi tarafını teşvik edersin. “Bak böyle şeyler yapma bir daha...” dersin, daha iyi olur.

Biz de iyi taraflarını teşvik ede ede, konuşa konuşa vaktimizi geçirelim. Eğer boş vakit kalırsa o zaman kötü tarafları tenkite geçeriz. Ama zaten insanın boş vakti kalmaz; yapılacak o kadar çok iş var ki öyle başka şeye fırsat kalmıyor.

Soru: *Bazı müslüman siyasî liderler İslâm'a aykırı davranış ve hareketlerde bulunuyorlar. Mesela kadınlarla tokalaşıyorlar. Bu zâtlar bu işi kendi kafalarınınca mı yoksa bir fetvaya göre mi yapıyorlar? Açıklama yaparsanız memnun olurum.*

Cevap: Bu soruyu bana değil, onlara sormak lazım.

Ama eğer şöyle sorulseydi;

“İslâm’da erkeğin kadınla tokalaşması var mıdır?”

Yoktur. İslâm’da kadının elini tutmak, kadınla tokalaşmak yoktur. Ancak akrabası olan büyük hanımların elini öpebilir; teyzesi olur, halası olur, büyüklerinin elini öpebilir.

Bu hususta İslâm âleminin çeşitli yerlerinde çeşitli şaşkınlıklar var.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz kadınların elini bey’at ederken tutmadı. Bey’at ederken öteki erkeklerle musafaha yaptığı halde kadınların elini tutmadı. Halbuki kendisi peygamberdir, kalbi pırıl pırıldır, sâfîdir.

Benim gördüğüm şudur ki; kadınlarla erkeklerin haremlikleri selamlıkları, birbirine elini tutmamaları vesaireleri çok uygun oluyor. Çünkü bu işi biraz gevşetip de biraz başka türlü bir şey yaptın mı çeşitli günahlar çıkıyor. Geliyor bana dert yanıyor; “Hocam, gözüm bir kere takıldı, kendimi alamıyorum...” diyor. Hadi al başına belayı! En iyisi görünmemesi. Duyuyorum; filanca mektepten filanca kurstan bilmem neler, işte falanca vaiz falanca hoca

efendi güzel Kur'an okuyor; ona ilgi oluyor. En iyisi görmemeleri. Allah'ın emri neyse o uygundur. Allah'ın emrine aykırı şeyler uygun değildir.

Onun için tokalaşmak yoktur. Selamlaşır, uzaktan konuşacaksa konuşur; el sıkılmak, tokalaşmak olmaz.

Bizim eskiden bakanlık da yapmış kardeşlerimizden birisi bölge müdürüyken bir yerde, kadınlar geliyormuş, elini uzatıyormuş, [şöyle] yapıyormuş...

Senin prensibin var. Sana şarap ikram etse "Buyur, iç." diye, içecek misin?

İçmezsin.

Neden?

"Şarap haram" dersin.

Bizim fakültede bazı bilgisi eksiz, biraz başka mezhepten hocalar vardı; benim karşıma geçmiş, bana soruyor:

"Ramazan Bayramı'nda arkadaşımın evine gittim. Bana likör ikram etti. İçmeyecek miyim?" diyor.

"Tabii içmeyeceksin." dedim. "Haram..."

“Bayramda içmeyecek miyim?”

“İçmeyeceksin.”

Haram olan şey yapılmaz.

Böyle cahiller oluyor.

İslâm’da el sıkılmak yoktur. O sorunun cevabı öyle.

Bunu kendi kafasından mı yapıyor, fetvadan mı yapıyor?

Fetvayı biraz tarif etmek lazım.

Fetva, insanların kendi kafalarına göre ortaya koydukları fikirler demek değildir. Fetvanın şer’î bir delili varsa, yani şeriatten, âyetten hadisten bir mesnedi varsa o konuda öyle fetva olur. Kaynak, delil göstermesi lazım.

Sonra, umumî bir kâide vardır: “Mevrid-i nasda içtihadı mesağ yoktur.” Yani hakkında katî emir olan bir konuda içtihat yapıp fetva verilmez.

Mesela hakkında kesin emir bulunan şey nedir?

Diyelim ki namazların beş vakit kılınması.

“Beş vakit olmasın da haftada bire indirsek olmaz mı? Bir fetva alalım bir yerden...”

Hiç kimse fetva veremez ki; hakkında kesin emir var, âyet var, hadis var. Onu değiştirmeye kimsenin gücü yetmez.

Fetva hangi konuda olur?

Özel bir konuda olur, hakkında âyet hadis olmayan bir konuda olur. O zaman alime sorulur ki;

“Ben bu meselenin delilini bulamadım, bunun delili nedir? Neresi doğrudur?”

Alim de ona göre söyler.

Fetva dinde haram olan bir şeyi helal kılamaz, helal olan bir şeyi de yasaklayamaz. Fetva keyfî bir müessese değildir. Fetva zaten dinin emirlerini ortaya koymak, onu açıkça yazmak demektir.

Onun için dinin emri neyse onu söyleyecek, başka bir şey kimse söyleyemez.

“Ben söyledim.”

Sen söylediyisen o zaman işkembe-yi kübradan atıp da söylemişsin, o da fetva olmaz. Ona “dalalet” derler; “fetva” demezler, “atmasyon” derler.

“Yeni yeni durumlar meydana geliyor, onlara karşı ne yapacağız?”

Onların karşısında da İslâm’ın hükmünü bulmak için âyetlerden delil arayacaksın, hadîs-i şerîflerden delil arayacaksın, eski fukahânın kıyasını, ümmetin icmâını göz önünde bulunduracaksın. Bu iş öyle çoluk çoluk işi değildir, herkes yapamaz. Büyük alimlerin işidir. Bu meselenin inceliklerini onlar bilirler.

Soru: *Asrın şartlarında sünnet-i seniyyeyi nasıl yaşamalıyız?*

Cevap: Asrın şartları nedir, bilmiyorum. Ne kastettiğini anlayamadım.

Sünnet-i seniyyeyi öğrendi mi insan tatbik eder. Bir hadis kitabını aldın okudun, bir fıkıh kitabını aldın okudun, bir din kitabını aldın okudun, bir alim doğru bir şey yazmış, onu okudun; onu uygularsın.

Bizim bu akşam okuduğumuz hadîs-i şerîflerden neyi kaydettiysen, aklında ne kaldıysa uygulayacaksın. Bunu böyle yapmak lazım.

Asrın icabı dediği... Mesela sakal bırakmamız lazım ama polislere sakal bıyık bırak-

tırtmıyorlar, askerlere bıraktırtmıyorlar, memur olanlara şunu yaptırtmıyorlar, bunu yaptırtmıyorlar... O asrın icabı değil, asrın engelleri oluyor. O engelleri mümkün olduğu kadar müslümanın aşması lazım. Müslümana esas tavsiye edilen, Peygamber Efendimiz'e tam uymaktır. Uyamıyor, bir mâni çıktı; o mâniyi aşmaya çalışır, geçmeye çalışır, o mâniyi kaldırmaya çalışır. Başı açtırıyor; açtırtmamaya çalışacak. Allah'ın emrine, Peygamber Efendimiz'in sünnetine aykırı şey yapmamaya direnecek.

Soru: *İmam-Hatip lisesi mezunuyum. İmtihanı kaybettim. Şimdi Mısır'da el-Ezher Üniversitesi'ne gitmek istiyorum. Bu işe ne dersiniz?*

Cevap: Senenin boş geçmesinden ilimle geçmesi daha hayırlıdır. İlimi nerede öğrenebilecekse muntazam öğrenebileceği bir yere gitmesi prensip itibariyle uygundur. Mısır'a gitmiş olan başka kardeşlerimiz var. Onlarla konuştuk, tanıştık. Bazılarıyla Mekke-i Mükerreme'de tanıştık, bazıları geçen hafta Sapanca'da bizim eve geldiler, onlarla görüştüm. Kahire'de bizim 300 kadar müslüman

kardeşimiz var. Bir kısmı da mâlî bakımdan sıkıntı çekiyorlarmış. Aşağı yukarı orada iyi tahsil yapabilecek bir kimsenin ayda -evli olursa- 500 bin lira kadar para sahibi olması gerekiyormuş. Bekâr olursa herhalde bunun yarısı kadar bir para lazım. Öyle bir parayı bulabilirse gider; bulamazsa oradaki imkânlar mahduttur veya yoktur, o zaman Türkiye'deki ilim yuvalarında ilmini öğrenmeye ilerletmeye çalışır, vaktini boş geçirmemeye çalışır. Kahire'de kardeşlerimiz var ve ilim öğrenilen yerler var. Mümkündür, durumu müsaitse gitsin. Sonuç olarak gitsin diyebilirim.

Soru: *Bende sabit diş var. Kimileri cünüplüğün çıkmaz diye fetva veriyorlar. "Söktür, seyyar yaptır." diyorlar.*

Cevap: Bu sözün aslı esası yoktur. Bu mesele Diyanet İşleri'nin yetkililerine sorulmuştur, ulemâ arasında müzâkere edilmiştir. Diş yaptırır, hiç cünüplüğe mâni olma gibi bir durum olmaz. Peygamber Efendimiz'in zamanında diş kaplaması yapıldığına dâir rivayetler vardır, ağzın çürüğüne karşı altın olarak kaplandığı rivayet ediliyor. Altın ağızda fazla koku yapmadığı için orada kullanılması câiz oluyor.

Çünkü öteki maddeler okside uğruyor, ağzın içinde bozuluyor, ayrıca koku yapıyorlar. Diş kaplaması yaptırılabilir, dolgu yaptırılabilir, sabit bir diş takılabilir; bunların bir mânisi yoktur. Yapılmış olanların sökülmesi gerekmez. Din zorluk dini değildir. Meşakkât teysiri celp eder. Böyle bir zorlamaya lüzum yoktur. Câizdir, kullansınlar, sökmesine lüzum yoktur.

Soru: *11 yaşındaki kızım ilkokulu bitirdi. Bir de komşunun kızı var, aynı yerde okuyacaklar. Okusunlar mı?*

Cevap: Böyle bir münasip okuma imkânı varsa tesettüre riâyet ederek, Allah'ın emirlerini çiğnemedен okumaları mümkünse okusunlar. Çünkü ilim en kıymetli çalışmadır. Biz müslümanların en hayırlı çalışması ilimdir.

Bir alime sormuşlar:

“Ertesi gün ölecek olsan bugün ne yapardın?”

O büyük alimden; “Acaba en sevaplı iş nedir? Neyle meşgul olacak bakalım?” diye öğrenmek istiyorlar.

Demişler ki;

“Hocam yarın ölecek olsan neyle vakit geçirirdin? Bir günün kaldı. Bugün perşembe, yarın cuma günü öleceksin. Ne yapacaksın? Ne yapardın?” diye sormuşlar.

O da demiş ki;

“İlimle meşgul olurdum.”

Çünkü ilimle meşgul olmak en sevaplı iş-
tir. İnsanın ilimden bir bab öğrenmesi, Allah
yolunda cihattan da önde geliyor. Çünkü din,
ilimle ayakta duruyor. İlim olmayınca mahvo-
luyor.

Soru: *Dişimizi yaptırırken abdest alsak olur mu?*

Cevap: Gerekmez. Böyle bir şeye ihtiyaç yok. Zaten dişi yaptırırken kanıyor, abdest de gidiyor. Abdest almış bile olsa delerken zaten kanıyor. Böyle bir mecburiyet yoktur.

Soru: *Bir şahsın güzel arsasına haksız olarak el atanın durumu nedir?*

Cevap: Arsa ister güzel olsun ister çirkin olsun, bir başkasının malına el atmak haramdır.

“Kim zulmen bir başkasının arazisinden bir karış yer alırsa cehennemden bir karış arazi almış demektir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Hatta değil arsayı almak, bir başkasının arsasından arsa sahibinin izni olmadan o arsanın bir ucundan öbür tarafına geçilmez bile, muhterem kardeşlerim.

İslâm mülkiyete çok önem vermiştir. Gasbeden cehennemde ateşten bir şey almış oluyor.

Allah hepinizden razı olsun. Haramlardan korusun. Dinde fakih eylesin. Yolunda dâim eylesin. İki cihanda aziz olun.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
4 Rebîü'l-Evvel 1410 / 05.10.1989

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

